



Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Teplé a suché dny přispívají k aktivitě kůrovce

Strnady – 31. května 2017 – Teplo a sucho, to je úplný ráj pro kůrovce všeho druhu. Právě v těchto dnech vrcholí jarní rojení lýkožrouta smrkového, nejobávanějšího škůdce smrkových porostů posledních let. Jeho letová aktivita letos začala téměř o měsíc později, než bylo obvyklé v posledních letech, protože mu počasí v dubnu nepřálo. To dává alespoň trochu optimistický předpoklad, že by letos mohl založit na většině území nanejvýš dvě generace. Podle prognóz Lesní ochranné služby (LOS) Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., ale zejména v regionu střední a severní Moravy a Slezska se budou tamní lesníci vyrovnávat s nebývalým přemnožením podkorního hmyzu v oblasti postižené tzv. chřadnutím smrku ještě řadu let.

„Sucho lze definovat jako nedostatek vody v půdě a ovzduší, což vede k vadnutí, předčasné ztrátě olistění, poškození kořenového vlášení, zpomalení růstu a snížení odolnosti stromů. Mělce kořenící smrk je na poškození suchem velice náchylný a představuje tak příležitost pro přemnožení podkorního hmyzu. Vyšší teplota navíc způsobuje vyšší aktivitu kůrovců a tím i jejich rychlejší vývoj,“ upozorňuje Jan Lubojacký z LOS.

Expert z LOS v čele s předním odborníkem na kůrovcovité Milošem Knížkem shrnuli údaje o stavu škodlivých činitelů za rok 2016 a podle jejich odhadů ani letos nebude situace v lesích Česka moc příznivá. „V roce 2016 byly evidovány rekordní přibližně 3 miliony metrů krychlových kůrovcového dříví. Jedná se o výrazný nárůst



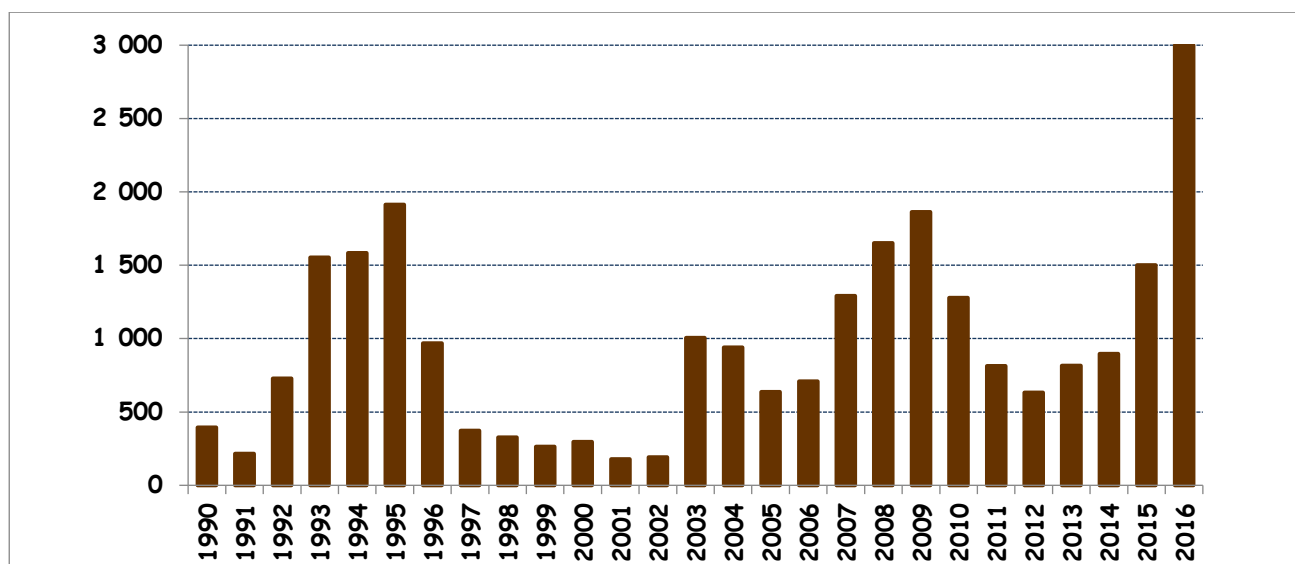
Plastový lapač na kůrovce, uvnitř je sáček s feromonem, archiv VÚLHM



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

oproti roku předchozímu, kdy bylo evidováno o polovinu méně kůrovcového dříví. Jde prakticky výlučně o dříví napadené smrkovými druhy kůrovců. Dominantní role náleží i nadále lýkožroutu smrkovému, který je doprovázen lýkožroutem lesklým, lokálně i lýkožroutem menším a lýkohubem matným. Zejména v oblasti severní a střední Moravy a Slezska, ale lokálně i jinde, se na objemu smrkového kůrovcového dříví významně podílí také lýkožrout severský, který byl evidován na téměř 800 tis. m³ smrkového kůrovcového dříví (v roce 2015 se jednalo o 400 tis. m³). **„Pokud objem evidovaný v roce 2016 přepočteme na celkovou rozlohu lesů v Česku, dostaneme se na hodnotu cca 4,3 mil. m³ kůrovcového dříví!“,** uvádějí odborníci v letošním Zpravodaji ochrany lesa.

Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví v Česku od roku 1990 (v tis. m³):



Výše těžeb v rámci celé republiky je rozložena výrazně nerovnoměrně. Byť došlo k zhoršení stavu prakticky na celém území, nejzávažnější situace přetrvává již řadu let v oblasti severní a střední Moravy a Slezska. Katastrofálně byly postiženy kraje Moravskoslezský (1 356 tis. m³) a Olomoucký (565 tis. m³); zde bylo evidováno v roce 2016 téměř 2/3 celostátního objemu kůrovcového dříví. Mezi další výrazněji postižené kraje náleží Jihočeský (241 tis. m³), Zlínský (171 tis. m³), Plzeňský (154 tis. m³), Vysočina (126 tis. m³) a Jihomoravský (111 tis. m³). **Nejhorší stav je již několik let po sobě evidován na Bruntálsku, kde má smrk velmi vysoké zastoupení a smrkové porosty disponují dosud velkými zásobami dřevní hmoty. Katastrofální situace nastala také na širším území Potštátska, kde má smrk obdobné postavení jako na Bruntálsku.** Mezi další významně postižená území náleží také širší okolí Šternberska, Olomoucka, Přerovska, Opavska, Novojičínska a Frýdeckomístecka. **V předloňském a loňském roce došlo ke skokovému zhoršení tamní kůrovcové situace. Nejenom na severovýchodě Česka, ale i jinde na Moravě a v oblasti východních, jihovýchodních, jižních, jihozápadních a středních Čech je v současnosti možné pozorovat výrazný nárůst smrků napadených podkorním hmyzem.**

Kromě klimatických faktorů lze mezi hlavní příčiny aktuální kůrovcové kalamity zahrnout omezené možnosti lesnického provozu adekvátně reagovat na vzniklou situaci (vyplývající z dlouhodobých trendů vývoje zaměstnanosti v oboru a dalších **negativních skutečností**), **pasivní přístup části drobných vlastníků nebo nepříznivý vývoj na trhu s dřívím.** Vysoká míra pozdního zpracování kůrovcové hmoty je právě největším



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

problémem v ochraně lesa před podkorním hmyzem. Podle evidence byla v roce 2016 provedena tato obranná a ochranná opatření proti podkornímu hmyzu na smrku: položeno přibližně 405 tis. m³ lapáků, instalováno cca 58 tis. feromonových lapačů, z napadené hmoty odkorněno téměř 35 tis. m³ a chemicky asanováno zhruba 263 tisíc m³.

Další vývoj kůrovcové gradace bude závislý nejenom na průběhu počasí (nejlépe chladnější a vlhčí vegetační sezóna více let po sobě, absence větrných disturbancí), ale i na schopnosti lesnického provozu operativněji reagovat na vzniklou situaci (včas zpracovávat a účinně asanovat kůrovcové stromy a aktivní kůrovcové dříví) a dalším vývoji na trhu se smrkovým dřívím. Aktuální stav výskytu podkorního hmyzu na smrku je proto nutné považovat za alarmující, na severovýchodě Česka pak jako jednoznačně katastrofální, vyžadující zásadní koncepční řešení ze strany státní správy lesů.

Podrobné informace o aktuálním stavu rojení I. smrkového je možno nalézt na webových stránkách www.kurovcoveinfo.cz.

Zpravodaj ochrany lesa lze stáhnout na webových stránkách VÚLHM:
http://www.vulhm.cz/zpravodaj_ochrany_lesa

Kontakt na Lesní ochrannou službu: Lesní ochranná služba VÚLHM, Strnady 136, 252 02 Jíloviště

Vedoucí útvaru: Ing. Miloš Knížek, Ph.D., e-mail: knizek@vulhm.cz

Pracoviště Frýdek-Místek: (oblast - Morava a Slezsko), Na Půstkách 39, 738 01 Frýdek-Místek (mapa [zde](#))
Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D., e-mail: lubojacky.j@seznam.cz



Lapák na kůrovce, pokácený a větvemi přikrytý strom, archiv VÚLHM